

Sygn. akt III KK 446/10

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Szewczyk (przewodniczący)

SSN Zbigniew Puskarski

SSA del. do SN Piotr Mirek (sprawozdawca)

Protokolant Teresa Jarosławska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Jerzego Engelkinga

w sprawie **K. D.**

skazanego z art. 207 § 1 i 3 k.k. i innych

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 29 czerwca 2011 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 21 sierpnia 2009 r., sygn. akt V Ka [...]

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w G.

z dnia 27 lutego 2009 r., sygn. akt II K [...]

**uchyla zaskarżony wyrok w części utrzymującej w mocy
rozstrzygnięcie o karze łącznej zawarte w wyroku Sądu Rejonowego w
G. i w tym zakresie sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w G. do
ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

U Z A S A D N I E N I E

Sąd Rejonowy w G., wyrokiem z dnia 27 lutego 2009 r., sygn. akt II K [...], uznał K. D. za winnego tego, że:

1. w okresie od czerwca 2002r. do lipca 2002 r. i od stycznia 2003 r. do marca 2004 r. w G. znęcał się psychicznie i fizycznie nad swoją żoną M. D. oraz jej córką małoletnią N. J. w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu wszczynał awantury, podczas których wyzywał ją słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, bił popychał, szarpał, kopał, rzucał w nie przedmiotami, trząsał drzwiami, zmuszał żonę do współżycia seksualnego, groził pozbawieniem życia, czego następstwem było targnięcie się pokrzywdzonej na własne życie, tj. przestępstwa z art. 207 § 1 i 3 k.k. i za to na podstawie art. 207 § 3 k.k. skazał go na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt I wyroku),
2. w okresie od września do 10 października 2003 r. w G., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, groził D. J. pozbawieniem życia jej i jej córki M. D., przy czym groźby te wzbudziły u w/w uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione tj. przestępstwa z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 190 § 1 k.k. skazał go na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności (pkt II),
3. w dniu 14 marca 2004 r. w G. groził M. D. w celu wywarcia na nią jako świadka wpływu, przymuszając ją do napisania oświadczeń o wycofaniu złożonej przez nią sprawy przeciwko K. D., w związku z tym, że pogodziła się z mężem i doszli do porozumienia, tj. przestępstwa z art. 245 k.k. i za to na podstawie art. 245 k.k. skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt III wyroku).

Orzekł jednocześnie, że „na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. łączy orzeczone w pkt I i II wyroku jednostkowe kary pozbawienia wolności i

jako karę łączną wymierza oskarżonemu karę 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności”. Na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet tej kary zaliczył K. D. okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 2 kwietnia 2004 r. do dnia 28 września 2004 r.

Apelacje od tego wyroku wniosli K. D. i jego obrońca.

Wyrokiem z dnia 21 sierpnia 2009 r., sygn. akt V Ka [...], Sąd Okręgowy w G. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelacje za oczywiście bezzasadne.

Ten ostatni wyrok zaskarżony został kasacją obrońcy skazanego, którą postanowieniem z dnia 19 października 2010 r., sygn. akt III KK 108/10 Sąd Najwyższy oddalił jako oczywiście bezzasadną. W sporządzonym uzasadnieniu stwierdził jednak, że wyrok Sądu Rejonowego dotknięty jest uchybieniem, które leży poza granicami rozpoznawanej kasacji, a które z uwagi na swój charakter wymaga wywiedzenia nadzwyczajnego środka odwoławczego w trybie art. 521 k.p.k.

Prokurator Generalny, dzielając stanowisko przedstawione w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego wniósł kasację na korzyść oskarżonego K. D.

Zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w G. z dnia 21 sierpnia 2009 r., sygn. akt V Ka [...], utrzymujący w mocy wyrok Sądu Rejonowego w G. z dnia 27 lutego 2009 r., sygn. akt II K [...] w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej, zarzucił mu rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego – art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. polegające na przeprowadzeniu nieprawidłowej kontroli odwoławczej, w wyniku czego nie dostrzeżono, że wyrok sądu I instancji jest oczywiście niesprawiedliwy, gdyż rażąco narusza art. 85 k.k. wskutek zaniechania orzeczenia wobec oskarżonego kary łącznej pozbawienia wolności w stosunku do wszystkich spełniających warunki do połączenia kar, wymierzonych za zbiegające się przestępstwa oraz art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. ze względu na

zachodzącą sprzeczność w tym zakresie pomiędzy treścią wyroku i jego uzasadnieniem.

W konkluzji kasacji Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego w G. w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania przed sądem pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna.

Nie ulega jakiegokolwiek wątpliwości, że wyrok Sądu Rejonowego został wydany z rażącą obrazą przepisu art. 85 k.k., który w przypadku skazania za dwa lub więcej przestępstw popełnionych zanim zapadł pierwszy, chociażby nieprawomocny wyrok, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, obliuguje sąd do orzeczenia kary łącznej. Skoro K. D. za każde z przestępstw przypisanych mu w pkt I, II i III części dyspozytywnej wyroku wymierzono kary pozbawienia wolności, to zgodnie z dyspozycją przepisu art. 85 k.k. obowiązkiem Sądu Rejonowego było orzeczenie kary łącznej, mającej za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa. Obowiązкови temu Sąd Rejonowy nie sprostał, gdyż z treści rozstrzygnięcia zawartego w pkt IV wyroku, wynika jednoznacznie, że wymierzając karę łączną 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności łączył jedynie jednostkowe kary pozbawienia wolności „orzeczone w punktach I i II wyroku”

Słusznie też zwrócono w kasacji uwagę na sprzeczność między treścią wyroku Sądu Rejonowego a jego uzasadnieniem. Trudno byłoby przecież nie zauważyć, że przedstawiany w uzasadnieniu wpływ skazania za przestępstwo przypisane K. D. w pkt III wyroku na wymiar kary łącznej, nie ma odzwierciedlenia w rozstrzygnięciu Sądu pierwszej instancji.

Charakter tych uchybień nie pozostawia żadnych wątpliwości, co do możliwości ich istotnego wpływu na treść wyroku. Uchybienia te, choć nie

zostały podniesione w apelacjach wywiedzionych przez K. D. i jego obrońcę, to jednak ze względu na dyspozycję przepisu art. 440 k.p.k. nie powinny ująć uwadze Sądu Okręgowego. Miało to jednak miejsce w niniejszej sprawie i rzutowało na wynik kontroli instancyjnej, obciążając ją akceptacją wydanego z rażąco obrażą przepisu art. 85 k.k. orzeczenia Sądu pierwszej instancji.

Zajmując powyższe stanowisko, Sąd Najwyższy nie traci z pola widzenia tego, że Sąd Rejonowy w G. wydał w dniu 14 kwietnia 2009 r., sygn. akt II K [...] postanowienie o sprostowaniu oczywistej omyłki pisarskiej w wyroku z dnia 27 lutego 2009 r. poprzez wpisanie „w pkt IV sentencji cyfr I, II, III w miejsce cyfr I i II”.

Zarówno treść tego postanowienia, jak i omawiana wcześniej sprzeczność wyroku Sądu pierwszej instancji z jego uzasadnieniem zdają się prowadzić do wniosku, iż brak wskazania w rozstrzygnięciu o karze łącznej, kary jednostkowej wymierzonej w pkt III nie był zamierzonym działaniem, lecz wynikał z przeoczenia i oczywistej omyłki Sądu Rejonowego. Jednakże wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, wyrażonemu w wymienionym wyżej postanowieniu, które, jak się wydaje, zostało również zaaprobowane przez Sąd Okręgowy, braku tego nie można oceniać w kategoriach oczywistej omyłki pisarskiej w rozumieniu przepisu art. 105 § 1 k.p.k.

Zgodnie z jednolitym poglądem prezentowanym w orzecznictwie i literaturze przedmiotu, niedopuszczalnym jest prostowanie w trybie art. 105 k.p.k. błędnych rozstrzygnięć sądu co do winy i kary. W drodze prostowania oczywistej omyłki pisarskiej nie można ich zatem zmieniać lub uzupełniać. (por. wyrok SN z 18 marca 2010 r., III K.K. 25/10, LEX nr 575272, T. Grzegorzczak, K.P.K. Komentarz, Zakamycze 2003, wyd. III). Stąd też przyjmuje się w judykaturze Sądu Najwyższego, że prostowanie w trybie określonym w art. 105 k.p.k. merytorycznych elementów wyroku nie pociąga za sobą skutków prawnych (por. wyrok SN z 3 kwietnia 2006 r., V K.K. 482/05, post. SN z 16 grudnia 2009 r., IV K.K. 347/09).

Postanowienie Sądu Rejonowego o sprostowaniu oczywistej omyłki pisarskiej, stanowiło w istocie rzeczy modyfikację wskazanych w wyroku podstaw orzekania kary łącznej, a zatem ingerowało w rozstrzygnięcie podlegające wzruszeniu wyłącznie na drodze postępowania odwoławczego. Jako niedopuszczalne i nieskuteczne nie wiązało Sądu Okręgowego i nie uniemożliwiało mu zmiany lub uchylecia zaskarżonego orzeczenia w tym zakresie, w jakim pozostawało ono w rażącej sprzeczności z przepisem art. 85 k.k.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok w części utrzymującej w mocy rozstrzygnięcie o karze łącznej zawarte w wyroku Sądu Rejonowego w G. i w tym zakresie sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.